

Προς το Προεδρείο της Βουλής των Ελλήνων

ΑΝΑΦΟΡΑ

Τον κ. Υπουργό Οικονομικών

Και τον κ. Υπουργό Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

Θέμα: Γιατί οι συμφωνίες της Ελλάδος (αλλά και της Ιρλανδίας και Πορτογαλίας) με την τρόικα είναι επαχθείς και πρέπει να ακυρωθούν

Ο Βουλευτής Β' Πειραιά και κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος του ΣΥΡΙΖΑ, Λαφαζάνης Παναγιώτης, καταθέτει αναφορά με το άρθρο του Έρικ Τουσαίν (Eric Toussaint) Προέδρου της Διεθνούς Επιτροπής για την Ακύρωση Χρέους του Τρίτου Κόσμου και του Ρενώ Βιβιέν (Renaud Vivien) έγκριτου νομικού και μέλους της Νομικής Ομάδας της ίδιας Διεθνούς Επιτροπής.

Οι δύο αρθρογράφοι στο εξαίρετο κείμενό τους υπό τον τίτλο «Ελλάδα, Ιρλανδία, Πορτογαλία: γιατί οι συμφωνίες με την Τρόικα είναι επαχθείς», το οποίο καταθέτω (δημοσιεύτηκε και στα ελληνικά στη διαδικτυακή πύλη Iskra.gr), τεκμηριώνουν με ισχυρότατα νομικά επιχειρήματα και εμπειριστατωμένη επιστημονική μεθοδολογία γιατί οι συμφωνίες της χώρας μας με την τρόικα βρίσκονται σε αντίθεση με το Διεθνές Δίκαιο και είναι συμφωνίες «επαχθείς», σύμφωνα με τη θεωρία του επαχθούς χρέους και άρα μη νόμιμες.

Ειδικότερα οι ως άνω έγκριτοι αρθρογράφοι, διεθνώς γνωστοί για τους αγώνες υπέρ της διαγραφής επαχθών χρεών σε υπό δοκιμασία χώρες, ισχυρίζονται τεκμηριωμένα ότι οι συμφωνίες της τρόικας με την Ελλάδα παραβιάζουν, πέραν των άλλων, τη Χάρτα των Ηνωμένων Εθνών και συγκεκριμένα τα άρθρα 1 και 2 της Χάρτας του Ο.Η.Ε., που αφορούν την κυριαρχία χωρών και αυτοδιάθεση των λαών και τα άρθρα 55 και 56 της Χάρτας του ΟΗΕ που προασπίζουν οικονομικά, κοινωνικά, μορφωτικά και ανθρώπινα δικαιώματα.

Παρακαλούμε τους κ.κ. Υπουργούς αφού αναγνώσουν το κείμενο των εγκρίτων αρθρογράφων, να μας γνωστοποιήσουν τις απόψεις τους επί των επιχειρημάτων τους για το επαχθές και επομένως άκυρο και μη νόμιμο των συμφωνιών με την τρόικα και να μας γνωρίσουν αν σκέπτονται, μετά την αποτυχία των σχετικών συμφωνιών, να προβούν στην απαλλαγή της χώρας από το άγος τους.

Αθήνα, 25/08/2011

Ο καταθέτων βουλευτής

Παναγιώτης Λαφαζάνης

ΕΛΛΑΔΑ, ΙΡΛΑΝΔΙΑ ΚΑΙ ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ: ΓΙΑΤΙ ΟΙ ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ ΜΕ ΤΗΝ ΤΡΟΪΚΑ ΕΙΝΑΙ ΕΠΑΧΘΕΙΣ;

ΑΡΘΡΟ - "ΦΩΤΙΑ" ΓΙΑ ΤΟ ΧΡΕΟΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΤΡΟΪΚΑ

Των RENAUD VIVIEN, ERIC TOUSSAINT*

Η Ελλάδα, η Ιρλανδία και η Πορτογαλία είναι οι τρεις πρώτες χώρες της Ευρωζώνης που τέθηκαν υπό τη κηδεμονία των πιστωτών τους συνάπτοντας σχέδια «βοήθειας» με τη «Τρόικα» που αποτελείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ). Όμως αυτές οι συμφωνίες, που γεννάνε νέα χρέη και που επιβάλλουν στους λαούς μέτρα λιτότητας χωρίς προηγούμενο, μπορούν να αμφισβητηθούν στη βάση του διεθνούς δικαίου. Πράγματι, αυτές οι συμφωνίες είναι «επαχθείς» και άρα άνομες. Όπως το τονίζει η θεωρία του επαχθούς χρέους, «τα χρέη των Κρατών πρέπει να έχουν συναφθεί και τα απορρέοντα κεφάλαια να έχουν χρησιμοποιηθεί για τις ανάγκες και τα συμφέροντα του Κράτους» (1). Όμως, τα δάνεια της Τρόικα χορηγούνται υπό τον όρο της λήψης μέτρων λιτότητας που παραβιάζουν το διεθνές δίκαιο και που δεν θα επιτρέψουν σε αυτά τα Κράτη να βγουν από τη κρίση.

Κάθε δάνειο που χορηγήθηκε με αντάλλαγμα την εφαρμογή πολιτικών που παραβιάζουν τα ανθρώπινα δικαιώματα είναι επαχθές

Όπως το βεβαιώνει ο ειδικός εισηγητής Mohammed Bedjaoui στο σχέδιο άρθρου του περί της διαδοχής στο ζήτημα των κρατικών χρεών για τη Συνθήκη της Βιέννης του 1983: «Τοποθετούμενοι από την άποψη της διεθνούς κοινότητας, θα μπορούσαμε να θεωρήσουμε επαχθές χρέος κάθε χρέος που έχει συναφθεί με σκοπούς μη σύμφωνους προς το σύγχρονο διεθνές δίκαιο, και ειδικότερα προς τις αρχές του διεθνούς δικαίου που έχουν ενσωματωθεί στη Χάρτα των Ηνωμένων Εθνών» (2).

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι οι όροι που έχει επιβάλει η Τρόικα (μαζικές απολύσεις στο δημόσιο, διάλυση της κοινωνικής προστασίας και των δημόσιων υπηρεσιών, μείωση των κοινωνικών προϋπολογισμών, αύξηση των έμμεσων φόρων όπως του ΦΠΑ, μείωση του κατώτατου μισθού, κλπ.) παραβιάζουν πασιφανώς τη Χάρτα των Ηνωμένων Εθνών. Πράγματι, μεταξύ των υποχρεώσεων που περιλαμβάνονται σε αυτή τη Χάρτα, βρίσκουμε ειδικά, στα άρθρα 55 και 56, «τη βελτίωση των επιπέδων διαβίωσης, την πλήρη απασχόληση και συνθήκες προόδου και ανάπτυξης στην οικονομική και κοινωνική τάξη πραγμάτων (...), τον οικουμενικό και πραγματικό σεβασμό των ανθρώπινων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών για όλους, χωρίς διάκριση φυλετική, φύλου, γλώσσας ή θρησκείας». Κατά συνέπεια, τα μέτρα λιτότητας και τα χρέη τα συναφθέντα στο πλαίσιο αυτών των συμφωνιών με τη Τρόικα κηρύσσονται άκυρα επειδή ό,τι είναι αντίθετο στη Χάρτα του ΟΗΕ θεωρείται ότι δεν έχει γραφεί (3).

Πέρα από τη παραβίαση των οικονομικών, κοινωνικών και μορφωτικών δικαιωμάτων που απορρέει από την εφαρμογή αυτών των αντικοινωνικών μέτρων, αυτό που η Τρόικα ποδοπατάει είναι το δικαίωμα των λαών στην αυτοδιάθεση, που κατοχυρώνεται από το άρθρο 1-2 της Χάρτας του ΟΗΕ και τα δυο Σύμφωνα του 1966 για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Σύμφωνα με το πρώτο άρθρο που είναι κοινό στα δυο σύμφωνα, «Όλοι οι λαοί έχουν το δικαίωμα στην αυτοδιάθεση. Σύμφωνα με αυτό το δικαίωμα, καθορίζουν ελεύθερα το πολιτικό καθεστώς τους και εξασφαλίζουν ελεύθερα την οικονομική, κοινωνική και μορφωτική τους ανάπτυξη. Για να επιτύχουν τους σκοπούς τους, όλοι οι λαοί μπορούν να διαθέτουν ελεύθερα τον πλούτο και τους φυσικούς τους πόρους, με την επιφύλαξη των υποχρεώσεων που απορρέουν από τη διεθνή οικονομική συνεργασία, η οποία στηρίζεται στην αρχή του αμοιβαίου συμφέροντος και του διεθνούς δικαίου. Σε καμιά περίπτωση δεν μπορεί ένας λαός να στερηθεί τα μέσα επιβίωσής του».

Όμως, είναι εξόφθαλμη η επέμβαση της Τρόικα στις εσωτερικές υποθέσεις αυτών των Κρατών, γεγονός που συνιστά περιφρόνηση της δημοκρατίας. Αυτοί οι πιστωτές προειδοποίησαν ξεκάθαρα ότι οι εκλογές στην Ιρλανδία και στη Πορτογαλία δεν έπρεπε να θέσουν υπό αμφισβήτηση την εφαρμογή αυτών των συμφωνιών. Αναφέρουμε για παράδειγμα το άρθρο της γαλλικής εφημερίδας Le Figaro της 9ης Απριλίου 2011 που θυμίζει τις προσταγές προς τη Πορτογαλία των υπουργών

οικονομικών της Ευρωζώνης και της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά τη συνάντηση που έγινε στη Βουδαπέστη πριν από τις βουλευτικές εκλογές στη Πορτογαλία: «*Η προετοιμασία (του σχεδίου λιτότητας) θα πρέπει να αρχίσει αμέσως τώρα, με στόχο τη συμφωνία μεταξύ των μερών στα μέσα Μαΐου, και να επιτρέψει την εφαρμογή χωρίς καθυστέρηση του προγράμματος προσαρμογής ταυτόχρονα με το σχηματισμό της νέας κυβέρνησης*» (...) «*οι υπουργοί ξεκαθάρισαν στη Πορτογαλία ότι δεν θέλουν να υποχρεωθούν να ξαναδιαπραγματευτούν τα ανταλλάγματα για τη βοήθεια, όποιο κι αν είναι το αποτέλεσμα των εκλογών*» (4). Στη περίπτωση της Ελλάδας, η δανειακή Σύμβαση, που συμφωνήθηκε με τη Τρόικα επιβλήθηκε το 2010 χωρίς καν το Κοινοβούλιο να την κυρώσει, παρόλο που επρόκειτο εδώ για μια υποχρέωση του ελληνικού Συντάγματος (άρθρο 36 παράγραφος 2) (5).

Αυτή τη περιφρόνηση της Τρόικα για την εθνική κυριαρχία αυτών των τριών Κρατών την έκανε δυνατή η **απελπιστική οικονομική κατάσταση** της Ελλάδας, της Ιρλανδίας και της Πορτογαλίας (τα πρώτα αλλά σίγουρα όχι και τα τελευταία θύματα της κρίσης του χρέους στην Ευρωζώνη). Με αυτή την έννοια, μπορούμε **δύσκολα να υπερασπιστούμε την εγκυρότητα αυτών των συμφωνιών** επικαλούμενοι την **ελευθερία συγκατάθεσης**. Στο δίκαιο, όταν μια πλευρά μιας συμφωνίας δεν είναι σε θέση να ασκήσει την αυτονομία της βούλησης, τότε η συμφωνία κηρύσσεται **άκυρη**. Πώς αυτή η αρχή εφαρμόζεται στη παρούσα περίπτωση; Μη μπορώντας λογικά να δανειστεί στις χρηματαγορές μακροπρόθεσμα εξαιτίας των **επιτοκίων** που ζητούν οι **χρηματαγορές** και που κυμαίνονται μεταξύ **12% και 17%** ανάλογα με την περίπτωση, οι κυβερνήσεις αυτών των τριών χωρών αναγκάστηκαν να στραφούν προς τη Τρόικα που επωφελήθηκε από το γεγονός ότι αποτελούσε τον **έσχατο δανειστή**. Εκμεταλλευόμενη τη **απελπιστική κατάσταση** των ελληνικών, ιρλανδικών και πορτογαλικών αρχών, η Τρόικα πέτυχε να επιβάλλει σχέδια που είχαν και θα έχουν **αρνητικές συνέπειες για την οικονομική υγεία** αυτών των χωρών με δεδομένο το **προκυκλικό χαρακτήρα** των **μέτρων** που υιοθετήθηκαν (δηλαδή, που ενισχύουν τους παράγοντες που γεννούν τη πτώση της οικονομικής δραστηριότητας).

Οι **μαζικές ιδιωτικοποιήσεις** στους **βασικούς τομείς της οικονομίας** (μεταφορές, ενέργεια, ταχυδρομείο, κλπ) που επέβαλε η Τρόικα επιτρέπουν στις **ξένες ιδιωτικές επιχειρήσεις** να αναλάβουν τον έλεγχο τους και κατά συνέπεια πλήττουν την κυριαρχία αυτών των Κρατών και το δικαίωμα των λαών να διαθέτουν ελεύθερα τους πλουτοπαραγωγικούς και φυσικούς τους πόρους. Αν και ένα Κράτος έχει το δικαίωμα, μέσω μιας συμφωνίας, να μεταβιβάσει ένα μέρος της κυριαρχίας του σε μια ξένη οντότητα, αυτή η μεταβίβαση δεν πρέπει, εκτός κι αν παραβιάζει το διεθνές δίκαιο, να **θέτει σε κίνδυνο την οικονομική ανεξαρτησία του Κράτους**, που αποτελεί ένα **βασικό στοιχείο της πολιτικής του ανεξαρτησίας** (6).

Μέσω αυτών των όρων, η Τρόικα δεν έχει μόνο παραβιάσει το διεθνές δίκαιο. Έχει γίνει και **συνένοχη** στη παραβίαση των εθνικών δικαιωμάτων αυτών των Κρατών. Στην Ελλάδα, ειδικότερα, γινόμαστε μάρτυρες ενός **αληθινού νομικού πραξικοπήματος**. Για παράδειγμα, πολλές διατάξεις του νόμου 3845/2010 που θέτει σε ισχύ το πρόγραμμα λιτότητας, παραβιάζουν το Σύνταγμα, συγκεκριμένα **καταργώντας το νόμιμο ελάχιστο μισθό**. Η εγκατάλειψη της κυριαρχίας του ελληνικού Κράτους επιδεινώνεται ακόμα περισσότερο από τη διάταξη της συμφωνίας με τη Τρόικα που προβλέπει ότι σε περίπτωση διαφοράς μπορεί να εφαρμοστεί το **αγγλοσαξονικό δίκαιο** και να αναγνωριστεί η **αρμοδιότητα του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ)**. Έτσι, το Κράτος παραιτείται από ένα θεμελιώδες προνόμιο της κυριαρχίας που είναι η **εδαφική αρμοδιότητα** των εθνικών του δικαστηρίων. Την ίδια ώρα, ο ελληνικός νόμος που θέτει σε ισχύ το πρόγραμμα λιτότητας απαιτεί να κηρυχθούν **άκυρες και μη εκτελεστές** οι διαιτητικές αποφάσεις (που έχουν συνταγματική αξία) που έδιναν μισθολογικές αυξήσεις για το 2010 και 2011. Με λίγα λόγια, όπως το γράφουν οι νομικοί Γ. Κατρούγκαλος και Γ. Παυλίδης, «*η κρατική κυριαρχία περιορίζεται κατά τρόπο πολύ παρόμοιο με εκείνο του διεθνούς οικονομικού ελέγχου που είχε επιβληθεί στη χώρα το 1897 ως συνέπεια της χρεοκοπίας (1893) και κυρίως της ήττας της Ελλάδας στον ελληνοτουρκικό πόλεμο*».

Είναι επαχθές κάθε δάνειο η αιτία του οποίου είναι ανήθικη

Η **νομική θεμελίωση** που βγαίνει από την **ανήθικη και άνομη αιτία** προκειμένου να **αμφισβητηθεί** η εγκυρότητα των συμβάσεων απαντάται σε πολλές εθνικές **εμπορικές και αστικές νομοθεσίες**. Μας παραπέμπει κατευθείαν σε ένα ζήτημα που θίγει η θεωρία του επαχθούς χρέους: **ποιός ωφελείται από τα δάνεια**; Στη περίπτωση των συμφωνιών που έχουν συναφθεί με την Ελλάδα, την Ιρλανδία και τη Πορτογαλία, είναι ξεκάθαρο ότι οι **ευρωπαϊκές ιδιωτικές τράπεζες** που έχουν δανείσει σε αυτές τις χώρες με εντελώς ανεύθυνο τρόπο, κερδίζουν ενώ φέρουν **μεγάλη ευθύνη** για τη κρίση του χρέους. Πράγματι, η **διάσωση των ιδιωτικών τραπεζών** από το δημόσιο που ακολούθησε το ξέσπασμα της

χρηματοπιστωτικής κρίσης το 2007 προκάλεσε την έκρηξη του χρέους των Κρατών. Με αυτή την έννοια, μπορούμε να χαρακτηρίσουμε τουλάχιστον «ανήθικη» την αιτία των συμφωνιών που συνάφθηκαν με τη Τρόικα και να κάνουμε λόγο για «αναίτιο πλουτισμό» (μια γενική αρχή του διεθνούς δικαίου σύμφωνα με το άρθρο 38 του καταστατικού του Διεθνούς Δικαστηρίου (7)) προς όφελος των ιδιωτικών τραπεζών.

Ο **αναίτιος πλουτισμός των ιδιωτικών τραπεζών** γίνεται ακόμα χειρότερος από το γεγονός ότι αυτές βγάζουν τεράστιο κέρδος στη πλάτη του δημοσίου εξαιτίας της διαφοράς μεταξύ από τη μια, των επιτοκίων **πάνω από 4%** που απαιτούν από τα ενδιαφερόμενα Κράτη για να αγοράσουν τους τίτλους που εκδίδουν για διάρκεια **3 μέχρι 6 μηνών**, και από την άλλη, του **επιτοκίου 1%** με το οποίο αυτές οι ίδιες τράπεζες δανείστηκαν από την **ΕΚΤ μέχρι τον Απρίλιο 2011**, πριν αυτό ανέβει στο **1,25%** και κατόπιν στο **1,50%** (8). Μπορούμε επίσης να κάνουμε λόγο για αναίτιο πλουτισμό (αυθαίρετο και παράνομο πλουτισμό) στη περίπτωση Κρατών όπως η Γερμανία, η Γαλλία και η Αυστρία που δανείστηκαν με **2%** στις χρηματαγορές και δάνεισαν στην Ελλάδα με **5% ή 5,5%**, στην Ιρλανδία με **6%**. Το ίδιο και το **ΔΝΤ** που δανείζεται από τα μέλη του με **χαμηλό επιτόκιο** και δανείζει στην **Ελλάδα, στην Ιρλανδία και στην Πορτογαλία** με πολύ **υψηλότερα επιτόκια**.

Τα μέτρα που εξήγγειλαν οι ευρωπαϊκές αρχές στις **21 Ιουλίου** συνιστούν μια ξεκάθαρη ομολογία του «αναίτιου πλουτισμού» για τον οποίο φέρουν την ευθύνη καθώς και του απατηλού χαρακτήρα της πολιτικής τους. Ανακοίνωσαν τελικά την πρόθεσή τους να μειώσουν κατά **2 ή 3 μονάδες** τα επιτόκια που απαιτούν από την **Ελλάδα, την Ιρλανδία και τη Πορτογαλία**. Διακηρύσσοντας ότι κατεβάζουν το επιτόκιο γύρω στο **3,5%** για τα **δάνεια 15 ή ακόμα και 30 ετών**, παραδέχονται ότι τα επιτόκια που απαιτούν είναι **απαγορευτικά**. Το κάνουν επειδή είναι οφθαλμοφανής η καταστροφή στην οποία συνέβαλαν να βυθιστούν αυτές οι χώρες και επειδή το κακό **απλώνεται γρήγορα** σε άλλες χώρες.

Ποιο συμφέρον είχαν η Ελλάδα, η Ιρλανδία και η Πορτογαλία να συνάψουν αυτές τις συμφωνίες με τη Τρόικα; **Κανένα, εκτός από το ότι τους δίνουν λίγο χρηματοπιστωτικό οξυγόνο... που προορίζεται όμως να εξυπηρετήσει την εξόφληση των πιστωτών τους.** Μάλιστα **μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα**, αυτά τα σχέδια λιτότητας θα **επιδεινώσουν** την κατάστασή τους καθώς έχει μπει σε κίνηση μια διαδικασία «χιονοστιβάδας». Πράγματι, αυξάνεται το φόρτωμα αυτών των νέων χρεών με τόκους ενώ τα μέτρα που υπαγορεύει η Τρόικα έχουν για συνέπεια να μειώνουν την οικονομική δραστηριότητα μια και μειώνουν τη συνολική ζήτηση πλήττοντας τις συνθήκες διαβίωσης των πληθυσμών. Μπορούμε λοιπόν να συμπεράνουμε ότι υπάρχει εδώ απατηλή συμπεριφορά του ΔΝΤ καθώς άβυσσος χωρίζει τα λόγια του από την πραγματικότητα. Πράγματι, στο άρθρο 1 του καταστατικού του, το ΔΝΤ έχει ως στόχους «να διευκολύνει την επέκταση και την αρμονική αύξηση του διεθνούς εμπορίου και να συμβάλει έτσι στην εγκαθίδρυση και διατήρηση υψηλών επιπέδων απασχόλησης και πραγματικού εισοδήματος καθώς και στην ανάπτυξη των παραγωγικών πόρων όλων των Κρατών μελών, που αποτελούν τους πρώτους στόχους της οικονομικής πολιτικής» ή ακόμα «να δώσει εμπιστοσύνη στα Κράτη μέλη θέτοντας προσωρινά στη διάθεσή τους τούς γενικούς πόρους του Ταμείου με αντάλλαγμα τις κατάλληλες εγγυήσεις, προσφέροντας έτσι σε αυτά τη δυνατότητα να διορθώσουν τις ανισορροπίες των ισοζυγίων πληρωμών τους χωρίς να προσφύγουν σε μέτρα επιβλαβή για την εθνική ή διεθνή ευημερία» (9). Μπορούμε με τον ίδιο τρόπο να ισχυριστούμε ότι η δράση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της ΕΚΤ συνιστά επίσης απάτη σε βάρος των ενδιαφερόμενων χωρών.

Τα μέτρα που υπαγόρευαν το ΔΝΤ, η ΕΚΤ και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχουν επίσης για συνέπεια να **εγκλωβίσουν αυτές τις χώρες μέσα στη καταραμένη λογική του χρέους** καθώς θα υποχρεωθούν να συνεχίσουν να δανείζονται για να μπορέσουν να αποπληρώσουν. Έχουν **μπει λοιπόν σε μια περίοδο δέκα, δεκαπέντε ή είκοσι χρόνων λιτότητας και αύξησης του χρέους** (10). Η μελέτη του ΟΟΣΑ για το ελληνικό χρέος, που δημοσιεύθηκε στις 2 Αυγούστου 2011 (11), βεβαιώνει συγκεκριμένα ότι το δημόσιο χρέος που ήταν **140%** το **2010** πιθανόν θα πέσει στο **100%** του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος το...**2035**.

Μπροστά σε μια τέτοια κατάσταση, οι κυβερνήσεις, αν θέλουν το καλό του πληθυσμού, έχουν συμφέρον να **σπάσουν τις συμφωνίες με τη Τρόικα**, να αναστείλουν πάραυτα την αποπληρωμή του χρέους τους (με πάγωμα των τόκων) και να πραγματοποιήσουν **λογιστικούς ελέγχους** με τη συμμετοχή των πολιτών. Αυτοί οι **λογιστικοί έλεγχοι** θα πρέπει να ταυτοποιήσουν το άνομο τμήμα αυτών των χρεών, αυτό που πρέπει να ακυρωθεί άνευ όρων. Το υπόλοιπο του δημόσιου χρέους πρέπει επίσης να μειωθεί με μέτρα σε βάρος εκείνων που ωφελήθηκαν από αυτό. **Πρέπει να κινηθούν δικαστικές διώξεις ενάντια στους υπεύθυνους των ζημιών που προκλήθηκαν.** Φυσικά,

συμπληρωματικά και ουσιαστικά μέτρα (μεταφορά τραπεζών στο δημόσιο τομέα, ριζική φορολογική μεταρρύθμιση, κοινωνικοποίηση τομέων που ιδιωτικοποιήθηκαν κατά τη νεοφιλελεύθερη περίοδο...(12) πρέπει να ληφθούν καθώς η ακύρωση των άνομων χρεών, αν και απαραίτητη, δεν αρκεί αν η λογική του συστήματος παραμένει άθικτη.

Σημειώσεις:

- (1) Alexander Nahum Sack, Les effets des Transformations des Etats sur leurs dettes publiques et autres obligations financières, Recueil Sirey, 1927.
- (2) Mohammed Bedjaoui, «Neuvième rapport sur la succession dans les matières autres que les traits», A/CN.4/301 et Add. I, p. 73.
- (3) Monique et Roland Weyl, Sortir le droit international du placard, PubliCETIM No 32, CETIM, novembre 2008.
- (4) www.lefigaro.fr/conjoncture/...
- (5) Georgios Katrougalos et Georgios Pavlidis, «La Constitution nationale face a une situation de détresse financière: leçons tirées de la crise grecque (2009-2011)».
- (6) www.unesdoc.unesco.org/images/00...
- (7) Προβλέπεται επίσης σε πολλούς εθνικούς αστικούς κώδικες όπως στον ισπανικό (στα άρθρα 1895 και σε εκείνα που ακολουθούν) και γαλλικό (στα άρθρα 1376 και σε εκείνα που ακολουθούν).
- (8) Θυμίζουμε ότι η Συνθήκη του Μάαστριχτ απαγορεύει στην ΕΚΤ να δανείζει κατευθείαν στα Κράτη.
- (9) Υπογραμμισμένα από τους συγγραφείς.
- (10) Eric Toussaint, «Δηλητηριώδεις βοήθειες στο ευρωπαϊκό μενού», 2011
- (11) www.oecd.org/document/62/0,3...
- (12) Βλέπε «Οκτώ επείγουσες προτάσεις για μια άλλη Ευρώπη».

*** Ο Renaud Vivien, νομικός, είναι μέλος της Νομικής ομάδας εργασίας της CADTM (Επιτροπή για την Ακύρωση του Χρέους του Τρίτου Κόσμου) Βελγίου (www.cadtm.org)**
Ο Eric Toussaint, διδάκτωρ πολιτικών επιστημών, είναι πρόεδρος της CADTM Βελγίου. Έχουν συγγράψει μαζί το συλλογικό βιβλίο «La Dette ou la Vie» (Το Χρέος ή η Ζωή), 2011.